Euroopan parlamentti
2019-2024

Ulkoasiainvaliokunta

2023/2127(INI)

12.9.2023

MIETINTÖLUONNOS

Euroopan parlamentin suosituksesta neuvostolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle EU:n ja Kiinan välisistä suhteista
(2023/2127(INI))

Ulkoasiainvaliokunta

Esittelijä: Hilde Vautmans

SISÄLTÖ

Sivu

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN SUOSITUKSEKSI 3

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN SUOSITUKSEKSI

neuvostolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle EU:n ja Kiinan välisistä suhteista (2023/2127(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston 30. kesäkuuta 2023 antamat päätelmät Kiinasta,

– ottaa huomioon 12. maaliskuuta 2019 annetun komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhteisen tiedonannon ”Strateginen katsaus EU:n ja Kiinan suhteisiin” (JOIN(2019)0005),

– ottaa huomioon 16. syyskuuta 2021 hyväksytyn EU:n yhteistyöstrategian indopasifisella alueella,

– ottaa huomioon 28. heinäkuuta 2020 annetut neuvoston päätelmät Hongkongista,

– ottaa huomioon puheenjohtaja Ursula von der Leyenin European Policy Centre -keskuksessa 30. maaliskuuta 2023 ja parlamentissa 18. huhtikuuta 2023 pitämät puheet riskien vähentämisestä,

– ottaa huomioon 20. kesäkuuta 2023 annetun komission sekä unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhteisen tiedonannon Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle ja neuvostolle aiheesta ”Euroopan taloudellisen turvallisuuden strategia” (JOIN(2023)0020),

– ottaa huomioon 20. toukokuuta 2021 antamansa päätöslauselman Kiinan vastapakotteista EU:n yhteisöille ja Euroopan parlamentin ja kansallisten parlamenttien jäsenille[1],

– ottaa huomioon 16. syyskuuta 2021 antamansa päätöslauselman EU:n uudesta Kiina-strategiasta[2],

– ottaa huomioon työjärjestyksen 118 artiklan,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A9-0000/2023),

A. ottaa huomioon, että Kiina on samanaikaisesti kumppani ja myös yhä enenevässä määrin EU:n systeeminen kilpailija;

B. ottaa huomioon, että Euroopan unionille ja Kiinalle on kummallekin niiden yhteisen edun mukaista pitää yllä rakentavia ja vakaita suhteita, joiden on perustuttava sääntöihin perustuvan kansainvälisen järjestyksen, kansainvälisen oikeuden, tasapainoisen

[1] EUVL C 15, 12.1.2022, s. 17.
[2] EUVL C 117, 11.3.2022, s. 40.

yhteistyön ja vastavuoroisuuden kunnioittamiseen;

C. ottaa huomioon, että Kiinan kommunistisella puolueella ei ole samoja arvoja kuin eurooppalaisilla demokratioilla, siitä on tullut autoritaarisempi ja se edistää kansainvälisesti hallintomalleja, jotka ovat ristiriidassa EU:n arvojen kanssa;

D. ottaa huomioon, että Kiina on muuttumassa ja siirtymässä uuteen turvallisuuden ja valvonnan aikakauteen, jolle ovat ominaisia yhä päättäväisempi talous- ja ulkopolitiikka, yritykset muuttaa sääntöihin perustuvaa kansainvälistä järjestystä ja yhä sortavampi sisäpolitiikka;

E. ottaa huomioon, että EU voi uskottavasti puolustaa etujaan ja arvojaan yhä määrätietoisempaa Kiinaa vastaan vain, jos se noudattaa yhtä yhtenäistä lähestymistapaa;

F. ottaa huomioon, että puolustaakseen keskeisiä arvojaan ja tullakseen kohdelluksi tasavertaisena kumppanina Eurooppa tarvitsee Kiinaan uuden lähestymistavan, joka perustuu Euroopan strategiseen riippumattomuuteen, vastavuoroisuuteen, yhteistyöhön samanmielisten kumppaneiden kanssa ja pakkokeinojen vastustamiseen;

G. katsoo, että EU ei saa hyväksyä Kiinan kriittistä poliittista tai sotilaallista tukea Venäjän laittomalle hyökkäyssodalle Ukrainassa tai Venäjän laittoman hyökkäyksen seurauksena määrättyjen EU:n pakotteiden kiertämiselle;

H. katsoo, että EU ei saa hyväksyä yksipuolisia muutoksia Taiwaninsalmen tilanteeseen etenkään voimakeinoin eikä jatkuvia ihmisoikeusloukkauksia Kiinassa, erityisesti Xinjiangissa, Tiibetissä, Sisä-Mongoliassa ja Hongkongissa;

1. suosittaa neuvostolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, että

Kiinan saaminen mukaan maailmanlaajuisten haasteiden ratkaisemiseen

a) jatketaan yhteistyötä Kiinan kanssa, jotta voidaan vastata maailmanlaajuisiin haasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja biologiseen monimuotoisuuteen, terveyteen ja pandemiaan, velkahelpotukseen ja humanitaariseen apuun, ja lisätään Kiinan kanssa turvallisuuskysymyksistä käytävää vuoropuhelua, kun otetaan huomioon Kiinan yhä ratkaisevampi rooli globaalissa turvallisuudessa;

b) kehotetaan Kiinaa ylläpitämään sääntöihin perustuvaa kansainvälistä järjestystä, erityisesti YK:n peruskirjan periaatteita, mukaan lukien kaikkien valtioiden alueellisen koskemattomuuden ja poliittisen riippumattomuuden kunnioittaminen;

c) pidetään yllä diplomaattista vakautta ja omaksutaan samalla määrätietoisempi asenne Kiinaa kohtaan, jotta se kantaisi vastuunsa YK:n turvallisuusneuvoston jäsenenä ja painostaisi Venäjää lopettamaan laittoman hyökkäyssotansa Ukrainaa vastaan;

d) toistetaan, että Kiinan on maailman suurimpana hiilipäästöjen aiheuttajana sitouduttava saavuttamaan hiilidioksidipäästöjensä huippu ennen vuotta 2030

Pariisin sopimuksen ja omien lupaustensa mukaisesti;

e) varmistetaan, että Kiinalla on rakentava rooli monenvälisissä järjestöissä, kuten Maailman kauppajärjestössä, Maailman terveysjärjestössä (WHO) ja Yhdistyneissä Kansakunnissa, ja tuetaan toimia, joilla mahdollistetaan Taiwanin osallistuminen asiaankuuluvien kansainvälisten elinten, kuten WHO:n, Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön ja ilmastonmuutosta koskevan YK:n puitesopimuksen, kokouksiin, mekanismeihin ja toimintaan;

f) vastataan asianmukaisesti Kiinan pyrkimyksiin rakentaa vaihtoehtoisia kansainvälisiä järjestöjä muun muassa BRICS-maiden ryhmän (Brasilia, Venäjä, Intia, Kiina ja Etelä-Afrikka) kautta varmistamalla parempi koordinointi EU:n jäsenvaltioiden välillä ja tehostamalla kumppanuuksia samanmielisten kumppaneiden kanssa eri puolilla maailmaa;

Kiinan ihmisoikeusloukkausten vastustaminen

g) vaaditaan, että Kiina täyttää velvollisuutensa maailmanlaajuisena mahtina puolustamalla ihmisoikeuksia ja oikeusvaltioperiaatetta;

h) varmistetaan yhtenäinen eurooppalainen lähestymistapa, kun Kiina käyttää taloudellista vaikutusvaltaansa vaientaakseen vastustuksen ihmisoikeusloukkauksiensa johdosta; tehostetaan Kiinan kanssa käytävää ihmisoikeusvuoropuhelua ja osallistetaan Euroopan parlamentin jäsenet siihen ja pyritään luomaan yhtenäinen lähestymistapa kulttuuriseen ja akateemiseen yhteistyöhön Kiinan kanssa samalla kun estetään kiinalaisten rahoituslähteiden sopimaton vaikuttaminen;

i) tuetaan Kiinassa, erityisesti Xinjiangissa ja Tiibetissä, tehtyjen ihmisoikeusloukkausten riippumatonta ja puolueetonta YK:n tutkintaa ja kehotetaan Kiinan viranomaisia myöntämään tarkoituksenmukainen pääsy vierailemaan kyseisille alueille ja vapauttamaan välittömästi ja ehdoitta uiguuritiedemies ja vuoden 2019 Saharov-palkinnon saaja Ilham Tohti;

j) puututaan yksittäisiin tapauksiin, joissa unionin kansalaisia pidetään ”hallinnollisessa säilöönotossa” Kiinassa, kuten ruotsalainen kirjakauppias Gui Minhai, ja käytetään kaikkia diplomaattisia kanavia Kiinan painostamiseksi vapauttamaan heidät;

k) osoitetaan solidaarisuutta Kiinan ja Hongkongin kansalaisyhteiskunnalle ja nopeutetaan Magnitsky-tyyppisten pakotteiden täytäntöönpanoa tiiviissä yhteistyössä kansainvälisten kumppaneiden kanssa, mukaan lukien ulkomaisten varojen jäädyttäminen ja viisumirajoitukset ihmisoikeusloukkauksiin osallistuneille henkilöille, Hongkongin poliittiset päättäjät mukaan luettuina;

l) selvitetään ja yksilöidään kaikki mahdolliset keinot, jotka tällä hetkellä helpottavat Kiinan kansantasavallan myös Euroopan unionissa harjoittamia ja erityisesti maahanmuuttajayhteisöihin kohdistuvia ylikansallisia tukahduttamistoimia, yhteistyössä ja koordinoidusti samanmielisten kumppaneiden kanssa;

m) tarkastellaan Hongkongin autonomista asemaa ottaen huomioon kansallinen turvallisuuslaki ja se, että Kiinan kansantasavalta on rikkonut kansainvälisiä sitoumuksiaan ja Kiinan ja Yhdistyneen kuningaskunnan yhteistä julistusta, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaa kansainvälistä yleissopimusta ja ”yksi maa, kaksi järjestelmää” -periaatetta sekä Hongkongin autonomiaan ja opposition edustajiin, myös kansalaisyhteiskunnan jäseniin, kohdistuvat tukahduttamistoimet;

n) tuomitaan Kiinan viranomaisten yritykset ottaa Hongkongin maahanmuuttajayhteisöt maalitauluksi EU:ssa ja kehotetaan jäsenvaltioita keskeyttämään luovutussopimukset Kiinan kansantasavallan ja Hongkongin kanssa;

EU:n strategisen riippumattomuuden varmistaminen Kiinan kanssa toimittaessa riskien vähentämisen avulla

o) työskennellään tiiviisti jäsenvaltioiden Kiinaa koskevan lähestymistavan yhtenäisyyden edistämiseksi ja EU:n strategisen riippumattomuuden vahvistamiseksi sen varmistamiseksi, että Eurooppa pystyy puolustamaan arvojaan ja taloudellisia etujaan sekä maailmanlaajuista sääntöihin perustuvaa järjestystä;

p) edetään kohti uudistettua, määrätietoista ja johdonmukaista EU:n Kiinaa koskevaa lähestymistapaa, joka muovaa suhteita Kiinan kansantasavaltaan koko EU:n edun mukaisesti ja jossa otetaan täysimääräisesti huomioon haasteet, jotka johtuvat Kiinan noususta maailmanlaajuiseksi toimijaksi ja sen yhä sortavammista sisäpolitiikoista ja määrätietoisesta ulkopolitiikasta;

q) vahvistetaan EU:n taloudellista riippumattomuutta, varmistetaan molempia osapuolia hyödyttävät taloussuhteet ja estetään arkaluonteisten teknologioiden käyttö sotilaallisiin tarkoituksiin vähentämällä kauppavirtojen riskejä ja kriittisiä riippuvuuksia Kiinasta pyrkimättä irrottautumaan tai kääntymään sisäänpäin;

r) pannaan tässä yhteydessä nopeasti täytäntöön Euroopan taloudellisen turvallisuuden strategia ja hyödyntämään paremmin nykyisiä kaupan välineitä, jotta voidaan minimoida riskien vähentämisen haitalliset vaikutukset Euroopan talouteen ja varmistaa tiivis yksituumaisuus samanmielisten kumppanien, kuten transatlanttisten kumppanien ja Kaakkois-Aasian kumppanien, kanssa;

s) pyritään koordinoidumpaan lähestymistapaan suojattaessa elintärkeitä infrastruktuureja EU:n tasolla;

t) varmistetaan parempi koordinointi ja yhteistyö samanmielisten kumppanien kanssa yhteistä etua koskevissa kysymyksissä, erityisesti mutta ei yksinomaan strategisten riippuvuuksien, taloudellisen pakottamisen, poliittisen puuttumisen ja disinformaation kaltaisissa kysymyksissä, sekä edistetään sääntöihin perustuvaa monenvälisyyttä ja demokratioiden välistä strategista solidaarisuutta;

u) korostetaan, että EU:n ”yhden Kiinan politiikka” on edelleen perustana yhteistyöllemme Kiinan kansantasavallan ja Taiwanin kanssa, mutta korostetaan

myös EU:n ja Taiwanin välisten suhteiden syvenemisen myönteistä vaikutusta;

v) tarkastellaan uudelleen EU:n toimintapolitiikkaa Taiwanin kanssa ja jatketaan demokratian tukemista siellä yhdessä samanmielisten kumppaneiden kanssa; edistetään tässä yhteydessä entisestään parlamentin ja sen taiwanilaisten vastapuolien välistä yhteydenpitoa;

w) varmistetaan, ettei Taiwaninsalmella vallitseva tilanne muutu voimakeinoin tai pakottamalla tukemalla aloitteita, joilla pyritään edistämään vuoropuhelua, yhteistyötä ja luottamuksen rakentamista osapuolten välillä; laaditaan skenaarioihin perustuva strategia mahdollisiin turvallisuushaasteisiin vastaamiseksi Taiwaninsalmella;

x) perustetaan osaksi Euroopan ulkosuhdehallintoa ”Far-East StratCom -työryhmä”, jonka tehtävänä olisi tunnistaa, seurata ja torjua Kiinan disinformaatiotoimia ja yksittäisiin valtioihin kohdistuvia toimia;

y) hyödynnetään täysimääräisesti Global Gateway -strategiaa välineenä, jolla tehostetaan EU:n sitoutumista ja liikesuhteita kehitysmaista tuleviin kumppaneihin ja tarjotaan vaihtoehto kiinalaisvetoisille ulkomaisia investointeja koskeville strategioille;

2. kehottaa puhemiestä välittämään tämän suosituksen neuvostolle, komissiolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle sekä tiedoksi Kiinan kansantasavallan hallitukselle.